

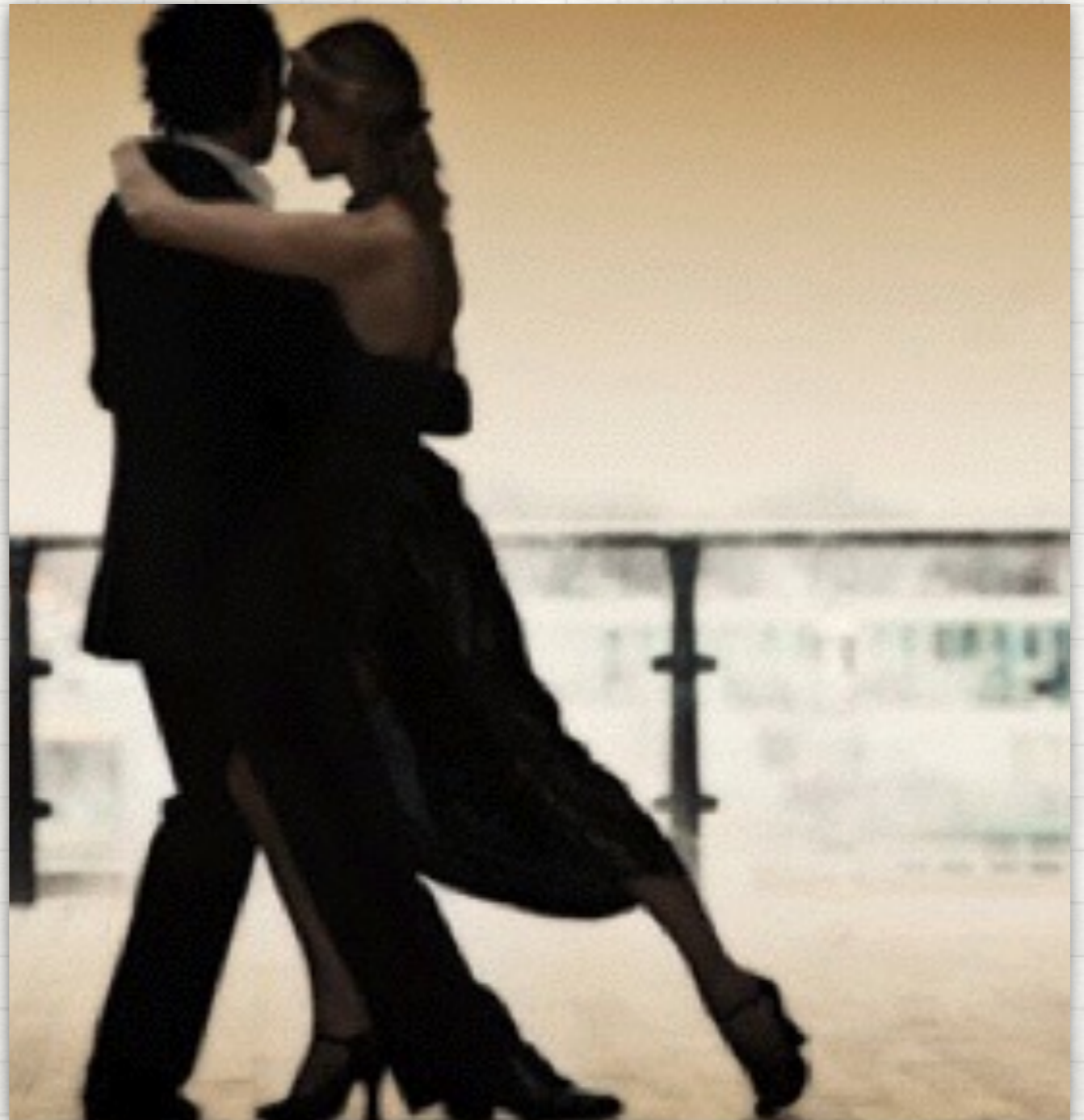
DR. RENÉ BROHM

LEVENSKUNST IN
ORGANISATIES

OVERZICHT

LEVENSKUNST IN ORGANISATIES

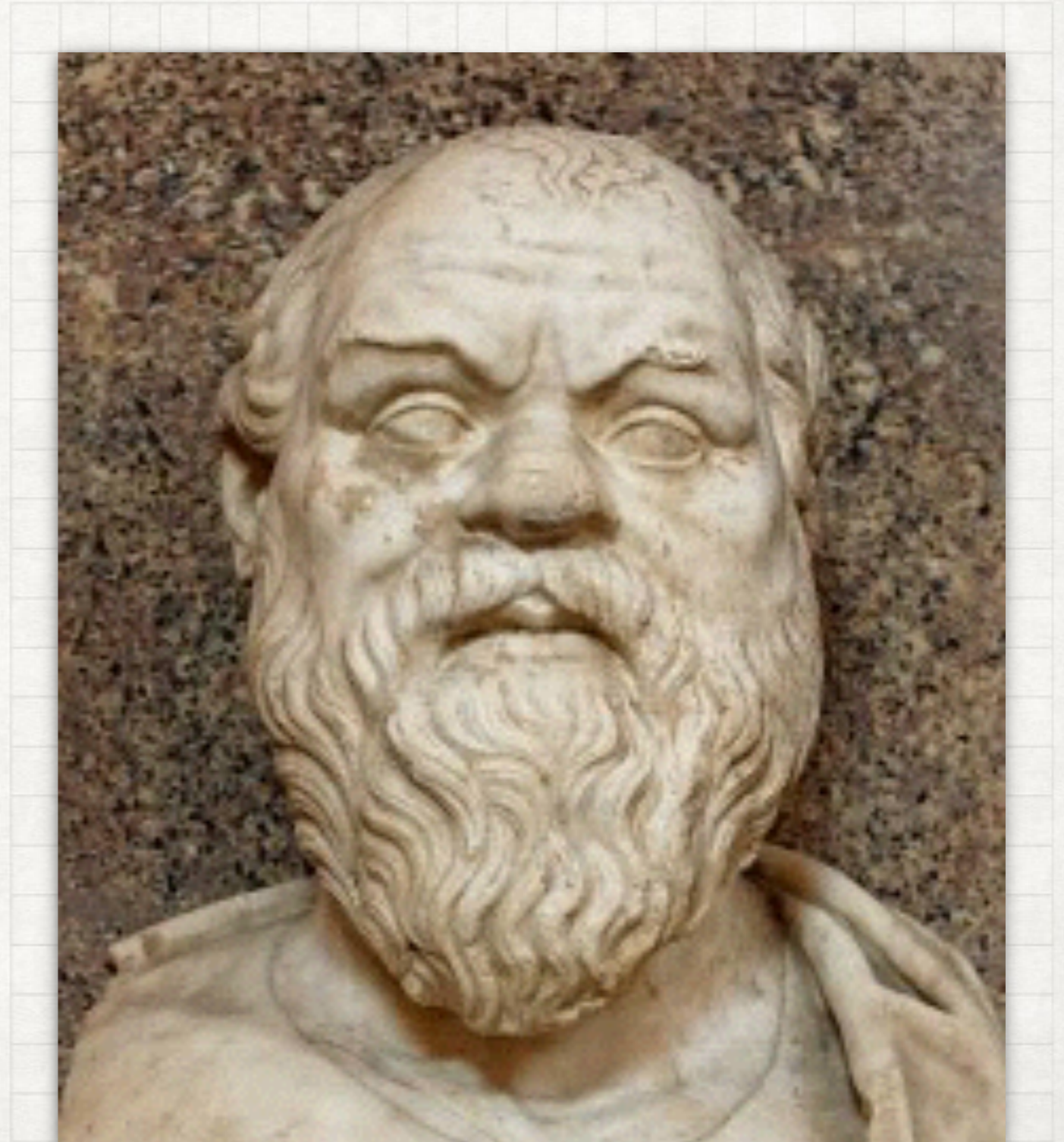
- Inleiding
- Levenskunst - Het zelf toe-eigenen
- Parallel moderne tijd en Antieke Oudheid.
- Welk zelf?
- Fragmentatie en Moderniteit
- Parrhesia - vrijspreken - politiek handelen
- Relationaliteit

SOCRATES

LEVENSKUNST - ZORG VOOR ZELF - MENS KEN U ZELVE!

- Parallel moderne tijd en Antieke Oudheid.
- Alcibiades
- Toe-eigenen van eigen leven
- Deelnemen en hebben aan de polis - cosmopolis
- Democratie heeft een Horzel nodig

LEVENSKUNST DOOR DE EEUWEN HEEN

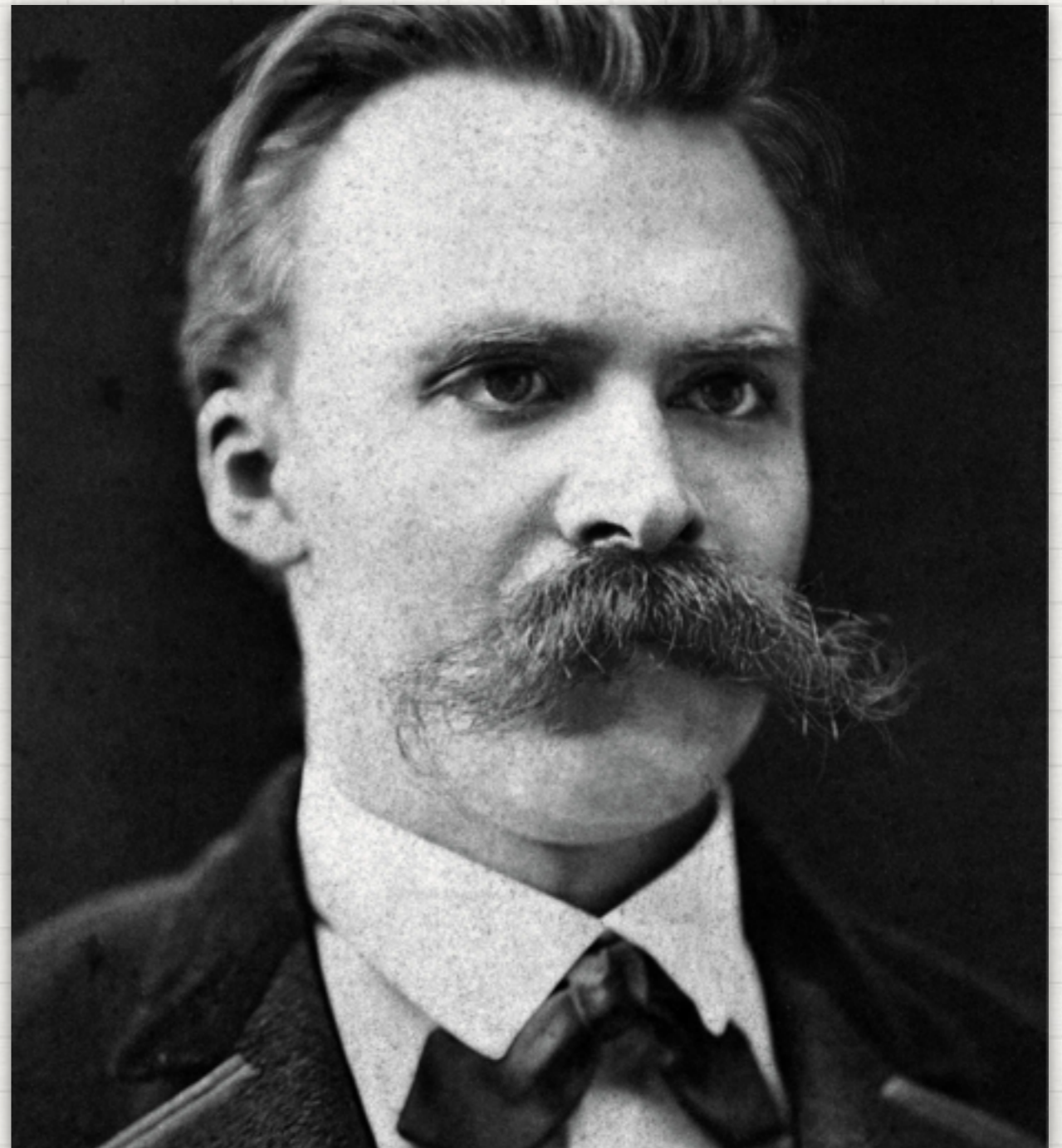
EEN VOGELVLUCHT

- Antieke Griekenland (5e/6e eeuw BC)
- Romeinse Tijd - Marcus Aurelius
- Vroege Middeleeuwen - Augustines (4e eeuw)
- Centralisering Kerk, concilie, Paus als 'vader', opvolger van apostel Petrus (vanaf 3e eeuw).
- Crisis - Godsdienstoorlogen, Inquisitie
- Verlichting - Wetenschap als 'neutraal' standpunt
- Einde van Verlichting - Nietzsche (eind 19e eeuw)
- Pierre Hadot en Michel Foucault roepen op tot terugkeer naar Levenskunst

FRIEDRICH NIETZSCHE

1844-1900

- God is dood!
- Der tollen Mensch
- Apollo vs. Dionysos

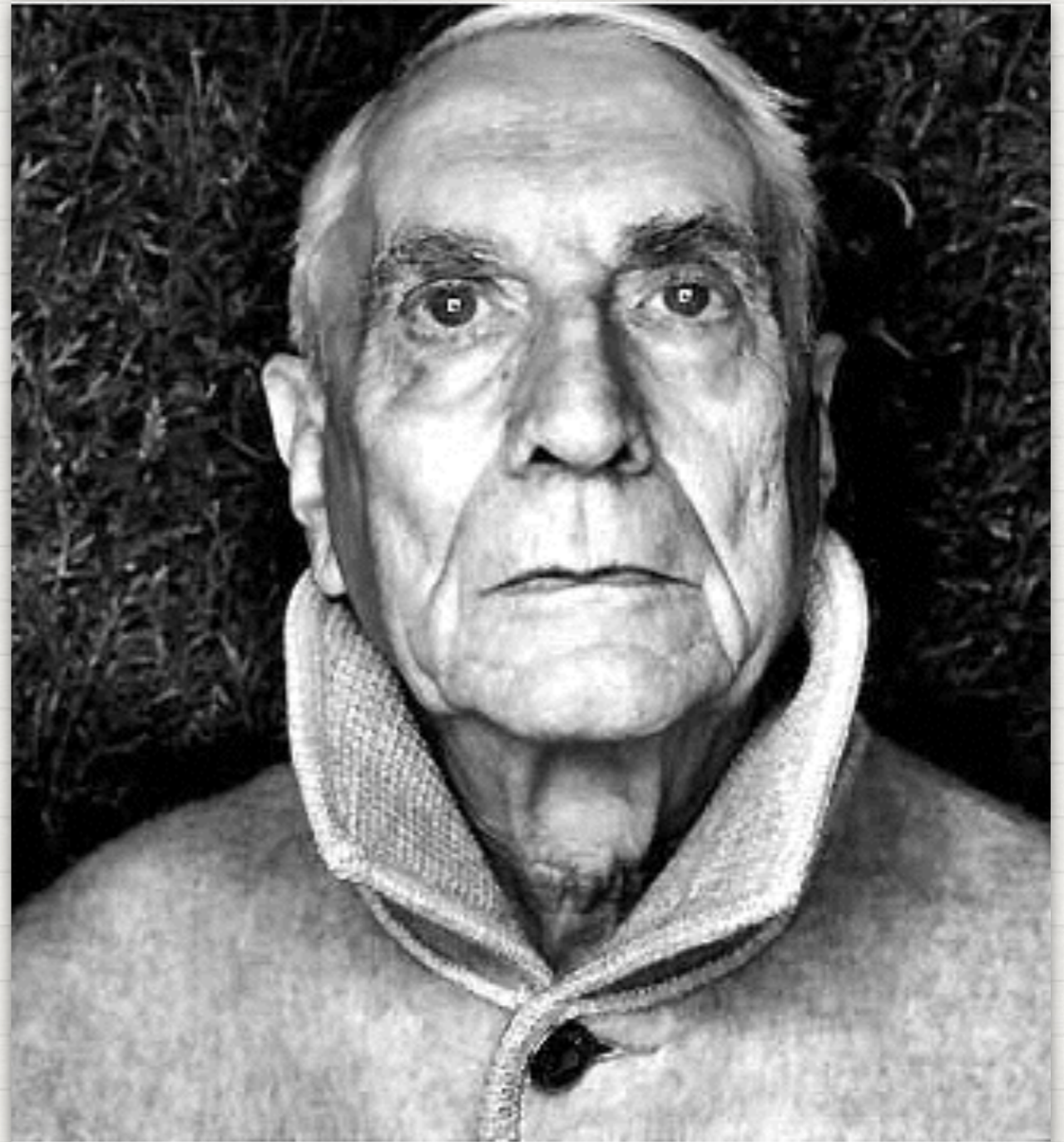

PIERRE HADOT

(1922-2010)

- antieke filosofie was altijd bedoeld als een manier van leven.
- Spiritualiteit en Kennis zijn onlosmakelijk verbonden.
- Intense studie naar Stoïcijnen

1981/1995: Philosophy as a Way of Life. Uitwerking van artikel uit 1977

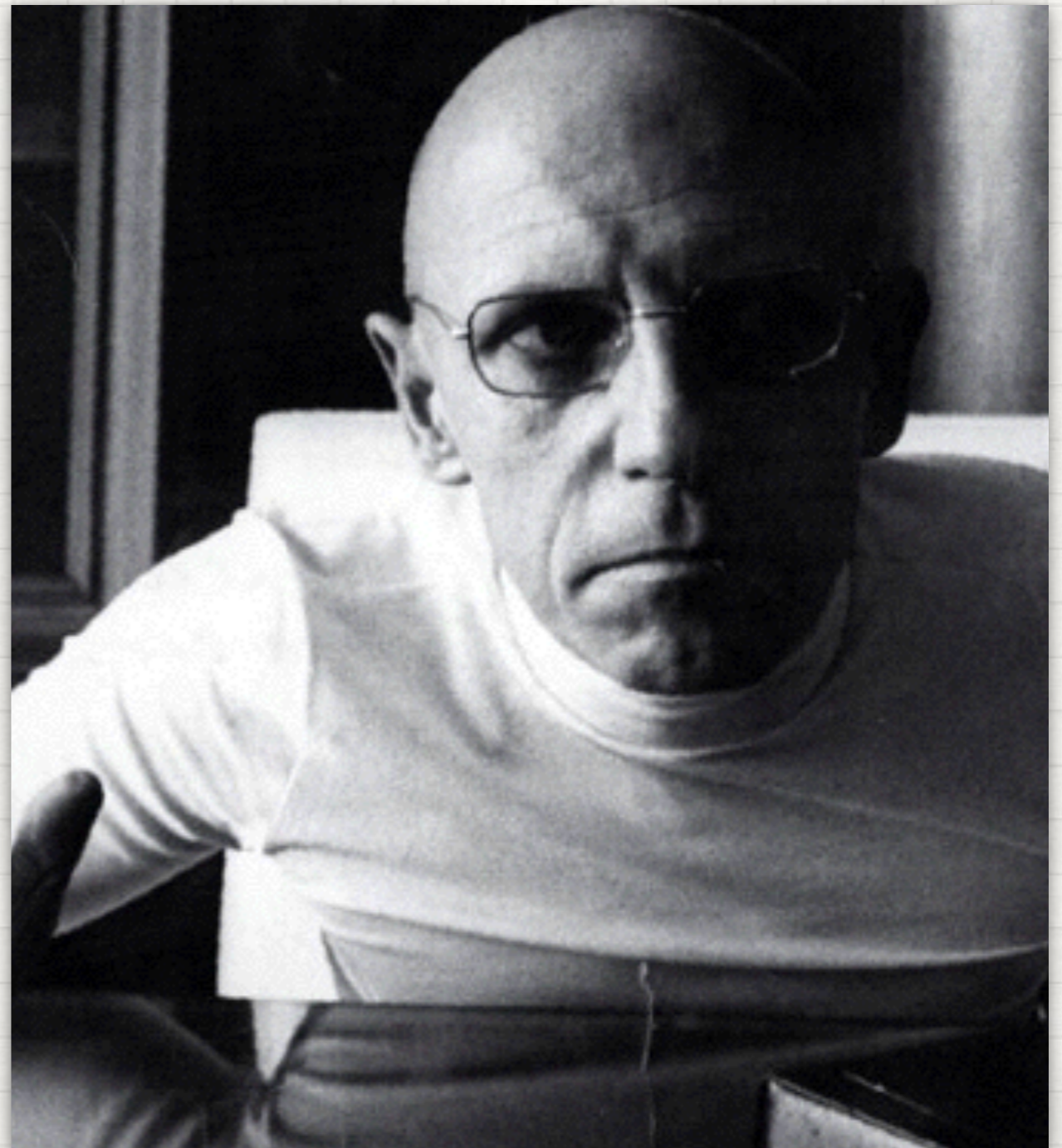
MICHEL FOUCAULT

1926-1984

- Zorg voor het zelf is zowel een ethiek als een esthetiek
- Waarom zou het leven niet zelf een kunstwerk zijn?
- beweging van filosofie als vertrekpunt voor structuralistische kritische interpretatie van maatschappij naar implicaties naar filosofie als manier van leven

Care for the self (1984)

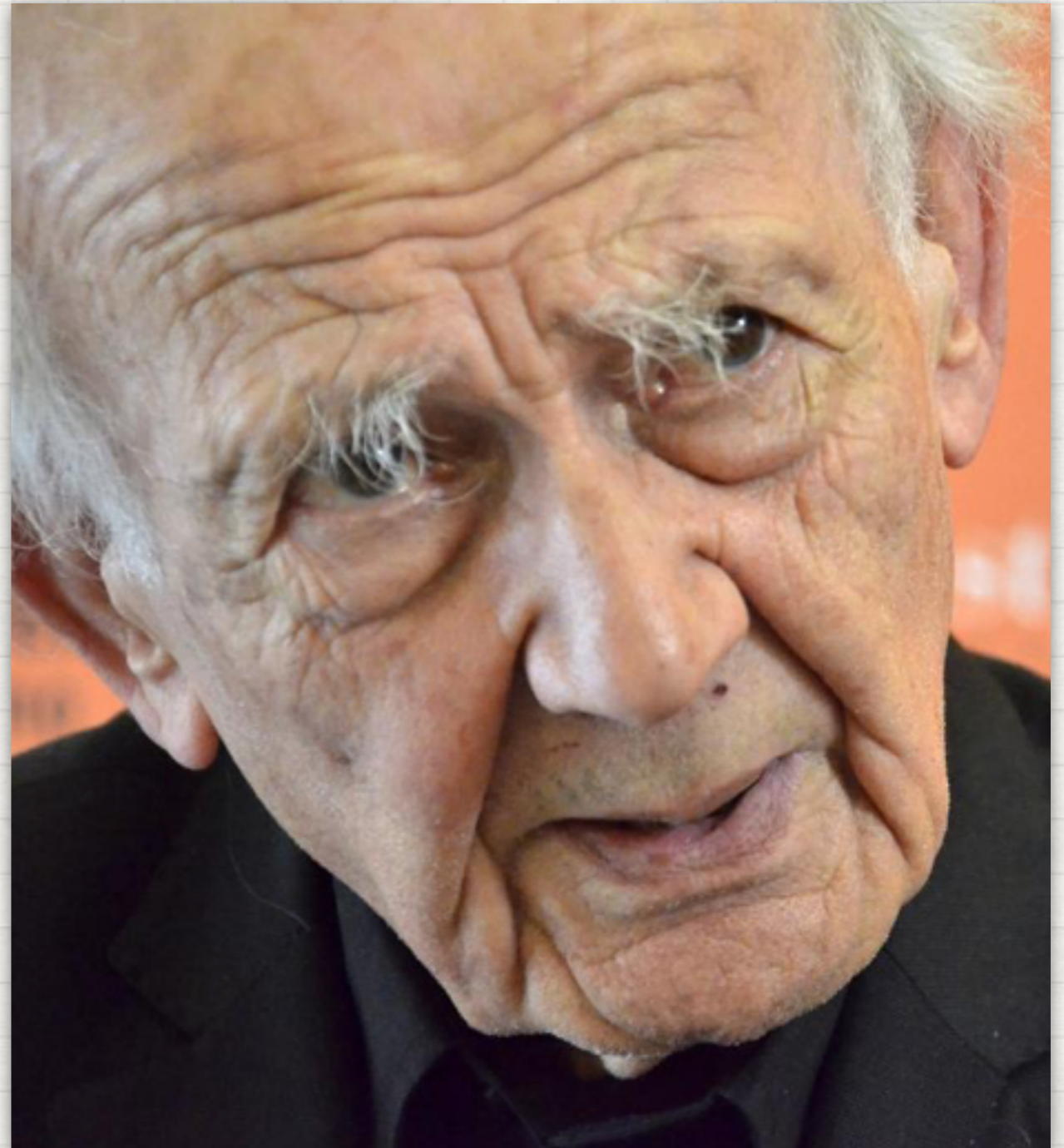
Fearless Speech, 1983/2001.

ZYGMUNT BAUMAN

1925-

- Kritiek op moderniteit
- Ontmensenlijking
- Vloeibaarheid
- Fragmentatie
- Menselijke zin en behoefte geannexeerd als onderdeel van economische processen

JOEP DOHMEN

(1949-)

- De mens beroept zich niet meer op god of een andere autoriteit en kan daaraan zijn waarden niet meer ontleenen.
- Hoe kunnen wij nog beslissen wat waardevol is, wanneer er geen objectieve criteria meer aanwezig zijn?
- Het antwoord luidt:
Levenskunst.

Levenskunst, 2000

Tegen de Onverschilligheid, 2007

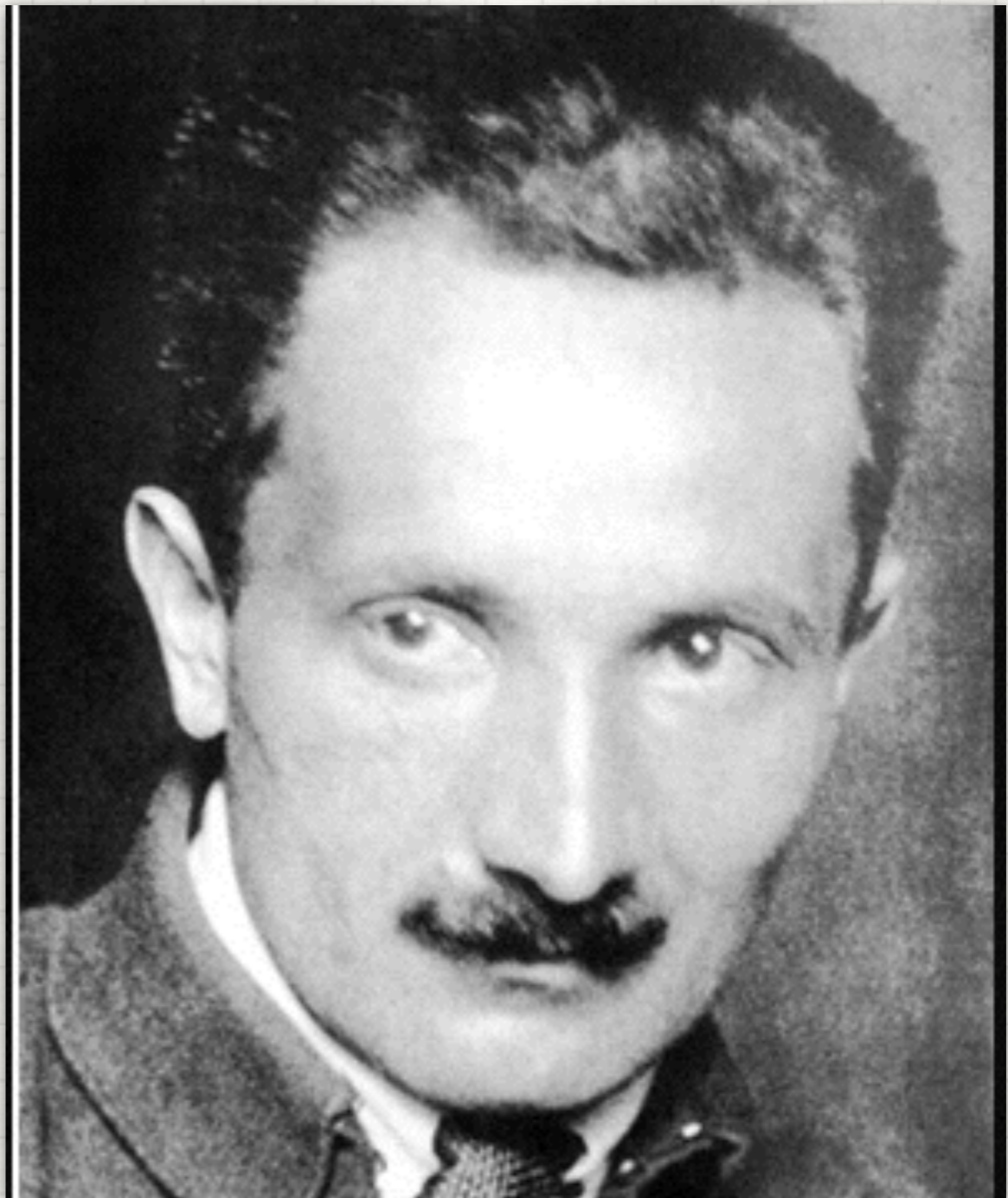
Het Leven als kunstwerk, 2008

MARTIN HEIDEGGER

1889-1976

- Dasein - besef van zijn omwille van ...
 - geworpenheid in de wereld
 - Begrijpen - binnen kader
 - taal: uitdrukken - binnen kader
- Vervallen
 - hij begrijpt zichzelf vanuit het voor de hand liggende, als ding onder de dingen
 - als het Men 'das Man'

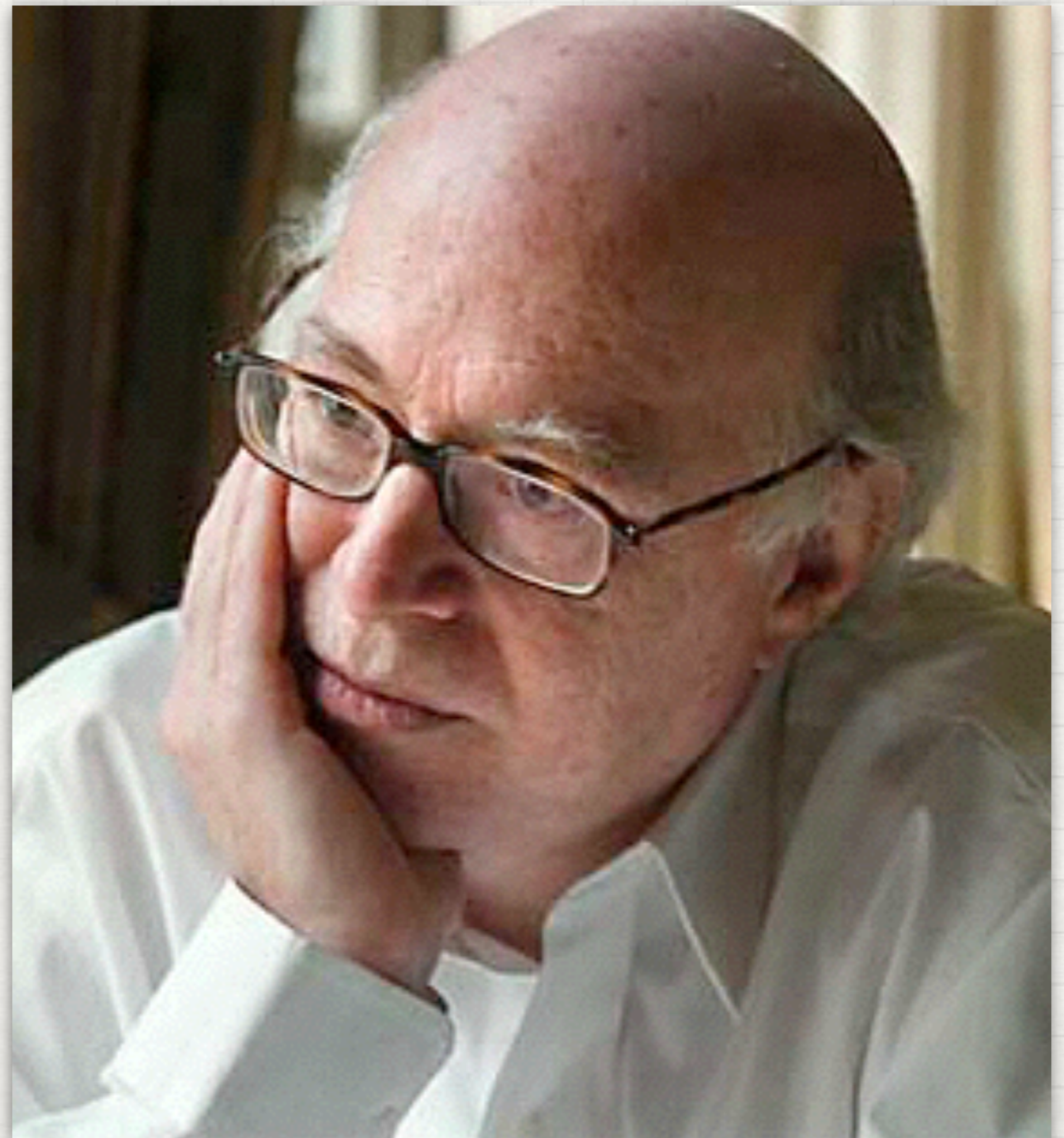

COHERENTIE BRENGEN IN GEFRAGMENTEERDE LEVEN

RICHARD SENNETT

- Vrijheid als: Spontane interactie in het openbare leven (Fall of Public Man, 1977)
- Verschil moderne tijd en Antieke Oudheid: dialoog innerlijke en publieke leven (the conscience of the eye: the design and social life of cities, 1990)
- Individu: is ontvanger, onderworpen van de organisatie
- Moderniteit: zelf als gefragmenteerd (corrosion of character, 1998)

RICHARD SENNETT

MENS ALS WERK IN UITVOERING

- “Kunnen de gebeurtenissen en toevalligheden van het leven een samenhangend verhaal vormen?...” (40)
- “de verteller [moet] leren de verwarring en ontheemding in zijn of haar leven zo te vertellen dat hij of zij er niet door verward raakt” (De mens als werk in (40)
- “wanneer, zoals in het moderne kapitalisme, mensen beroofd zijn van een leidend verhaal, is het de taak van de schrijver om dat gemis vast te stellen en te analyseren, te begrijpen waarom [iemand] ... verleden, heden en toekomst niet met elkaar kan verbinden (65).

HARRY KUNNEMAN

1948-

- Het Dikke Ik
- Oog voor het Moerassige, Terpen bouwen
- van autonomie naar autografie

30 min + 15 min pauze

Interviewer

Vertel eens over ...

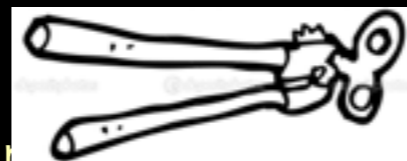
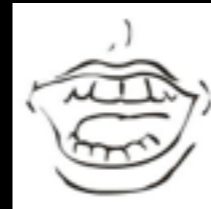
Noteer Toeschrijvingen

Kies een toeschrijving om te openen
Verzamel nieuwe Toeschrijvingen + open

Kies groep samenhangende gebeurtenissen
geef die samenhang terug
dialoog / wederkerige adequaatheid

Vraag naar vergelijkbare en contrasterende
gebeurtenissen.

Geef samenhang opnieuw terug
dialoog / wederkerige adequaatheid

Geïnterviewde

Verhalen gronden in concrete
gebeurtenissen

Wat zou je nog kunnen beschrijven

Licht de toeschrijvingen toe

Reflecteer op samenhang, scherp aan,
verdiep.

Vertel gebeurtenis
onderzoek overeenkomsten en
verschillen

PHRÓNÊSIS

ARISTOTELES

deugd
uitgangspunten

PRAXIS

Theoretics

*Begripsbepaling
en Handelingsrichtingen*

uitmuntende
kwaliteit

Sunésis

Ken de delen

Ken de contexten

Deinótês

Timing, Vorm, Retoriek

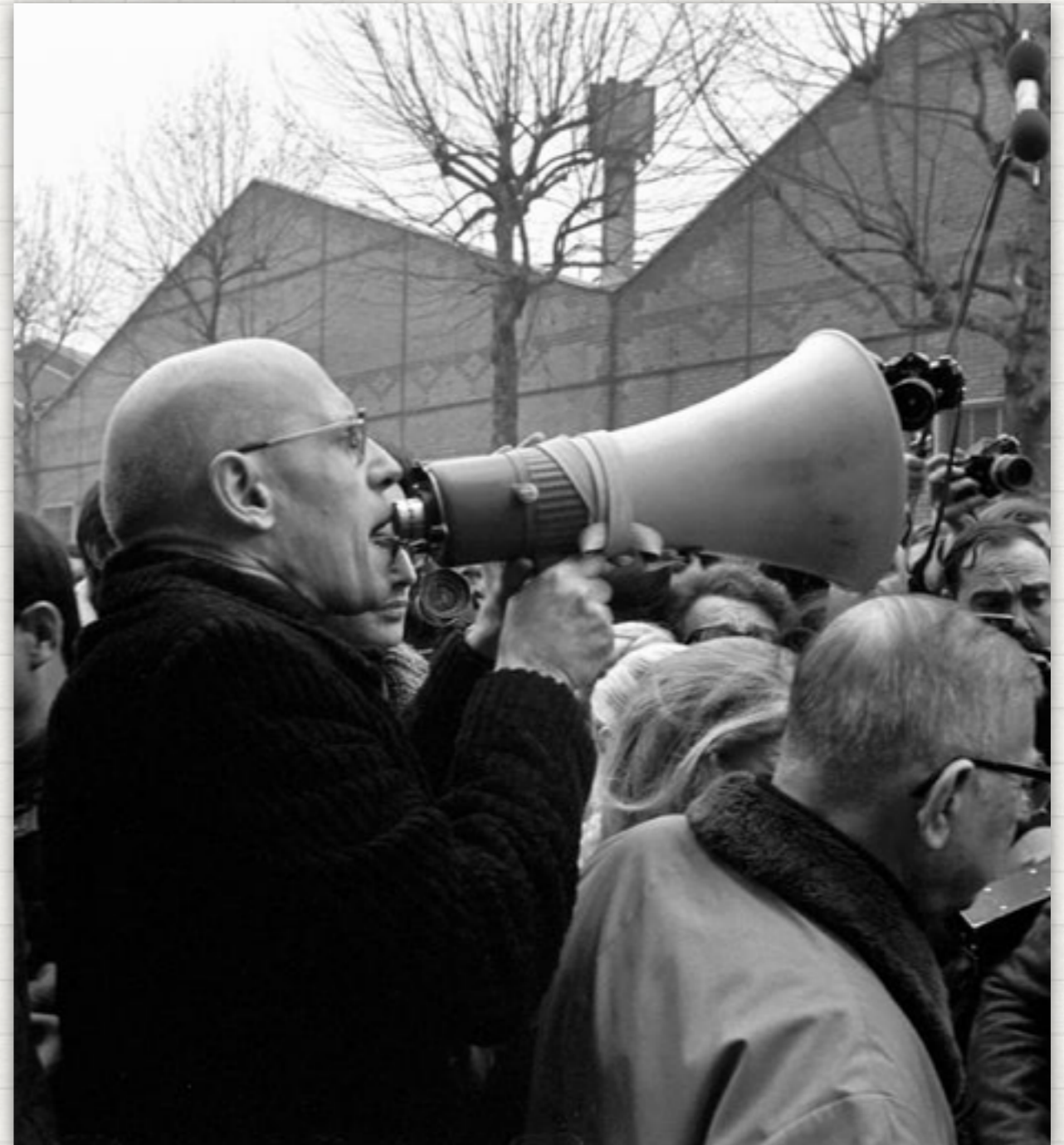
Techne

Vaardig handelen

PARRHESIA

ZORG VOOR POLIS & COSMOPOLIS

- open: parrhesiazesthai - vrijspreken of alles uitspreken: —van overtuigen 'pan' (alles) en rhema (uitspraak)''
- eerlijk: de waarheid spreken: vanuit die kennis die je als waarheid verzwijgen, begrijpt liegen
- risicovol: wat je zegt kan je schaden comfort
- kritisch: er wordt een probleem blootgelegd, waar het publiek een aandeel in heeft. vleierij
- morele plicht: vrijwillig, zonder dwang, vanuit zorg voor de polis. eigenbelang
morele apathie

HANNAH ARENDT

TANGO ERGO SUM

DE DANS

- Waartoe?
- Traditie: Geworpen in vs. Verlangen - Verlengen
- Relationaliteit: zorg voor het geheel, ambiguïteit, verwarring, conflict
- Nabijheid: geraakt door, bewogen zijn door

